

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASI
HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI
KURASHISH DEPARTAMENT

“RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA IQTISODIY
XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI TO‘PLAMI

FUQAROLAR PLASTIK KARTALARI KIBRXAVFSIZLIGINI TA’MINLASH
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH” (MY CARD MOBIL ILOVASI)

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

*Elektron nashr. 329 sahifa.
2026-yil, fevral.*

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiyev Elyor

Tahrir hay'ati:

1. Mo'minov Bahodir (hay'at raisi)	12. Xamza Eshankulov (O'zbekiston)
2. Rashid Nasimov (hay'at raisi o'rinbosari)	13. Iles Xujayarov (O'zbekiston)
3. Marat Raxmatullayev (O'zbekiston)	14. Mexriddin Raximov (O'zbekiston)
4. Muxammadjon Musaev (O'zbekiston)	15. Murodjon Sultanov (O'zbekiston)
5. O'tkir Xamdamov (O'zbekiston)	16. Bekmurodov Ulug'bek (O'zbekiston)
6. Ali Xikmet (AQSh)	17. Alisher Qobilov (O'zbekiston)
7. Dmitriy Rodionov (Rossiya)	18. Iroda Abdullaeva (O'zbekiston)
8. Dilnoza Muhammadieva (O'zbekiston)	19. Burova Ekaterina (Rossiya)
9. Gayrat Ishanxodjaev (O'zbekiston)	20. Xodiyeva Gulmira (O'zbekiston)
10. Nodir Rahimov (O'zbekiston)	21. Sultonboyeva Munira (O'zbekiston)
11. Akmal Abdusalomov (J. Koreya)	

Jamoatchilik kengashi:

1. Gul Tokdemir (Turkiya)	8. Olga Dzyabenko (Ispaniya)
2. Umid Axmedov (Daniya)	9. Stefani Estlund (Lyuksemburg)
3. Marko Porta (Italiya)	10. Sanjar Iskandavor (O'zbekiston)
4. Xristo Beloov (Bolgariya)	11. Aydos Sarsembayev (Qirg'iziston)
5. Muxriddin Muhitdinov (J.Koreya)	12. Svetomir Vasilev (Bolgariya)
6. Boshtyan Brumen (Sloveniya)	13. Pap Solt (Vengriya)
7. Bibigul Koshoeva (Qirg'iziston)	

MUNDARIJA

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYA SOHASINING INNOVATSION RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	7
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Mamadyarovna Go'zal Norboyevna	
MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI CHEKKA HUDUDLARDA IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	13
Eshov Mansur Po'latovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURA HUZURIDAGI IQTISODIY JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH DEPARTAMENTI FAOLIYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI O'RNI.	20
Babadjanov Atxam Axmadjanovich	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	26
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA XIZMATINING FISKAL FAOLIYATIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI	32
Farxodov Farrux Furqatovich, Toshpo'lotova E'zoza Latifjonovna	
SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI QISQARTIRISH YO'LLARI.....	38
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI RAQAMLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI.....	43
Pardayev To'liqin Nasirovich	
QARZ MUNOSABATLARINI RAQAMLASHTIRISH: IQTISODIY VA HUQUQIY MUNOSABATLARDAGI AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI.....	47
Quramboev Jamshid Rashid o'g'li	
EVALUATING THE EFFICIENCY OF COMMERCIAL BANKS IN UZBEKISTAN USING A MULTIPLE LINEAR REGRESSION MODEL.....	50
Rakhimberdiev Kuvonchbek Bakhtiyorovich	
TASHQI SAVDO OPERATSIYALARIDA DEBITOR QARZDORLIKLARNI BOSHQARISHNING RAQAMLI MODELI VA RISK-MONITORING TIZIMI.....	56
Tashmuxe'dov Dilmurod Mirabzalovich	
WAYS TO REDUCE THE RISK OF DIGITAL ATTACKS IN BANKING AND GOVERNMENT FINANCIAL SYSTEMS	62
M.N. Umarova	
MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH KICHIK BIZNES IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASH OMILI SIFATIDA.....	69
Abduxakimov Eldor Djaloliddinovich	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY MASALALARI	76
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich	
MAHALLIY GILAM ISHLAB CHIQUARUVCHI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH VA IQTISODIY XAVFSIZLIKDA TAHDIDLARNI KAMAYTIRISH YO'LLARI	81
Arziyeva Sevinch Shomurot qizi	
TASHQI SAVDODA XATARLARNI KAMAYTIRISHDA SAVDONI MOLIYALASHTIRISH VOSITALARIDAN FOYDALANISH.....	85
Babadjanov Shuhrat Atxamovich	
KORXONALAR IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING KONTSEPTUAL VA METODOLOGIK ASOSLARI	92
Jamoliddinov Jobirbek Bohodir o'g'li	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI.....	97
Karimov Alibek Valiyevich	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH OMILLARI NOMUTANOSIBLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA’SIRINI BAHOLASH VA UNI BARTARAF ETISH MEXANIZMI.....	102
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna	
КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В МАЛОМ БИЗНЕСЕ С ПОМОЩЬЮ SWOT-АНАЛИЗА.....	108
Набиев Бехзод Шавкатович	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASH HAMDA QO’LLAB-QUVVATLASHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI.....	114
Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna, Teshayev Sayimbek	
O’ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH YO’LLARI.....	120
Toxirova Mushtariybegim Yashnarjon qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH STRATEGIYASI.....	124
Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Umarova Nargiza Xoldarovna	
РАЗРАБОТКА ЭФФЕКТИВНОЙ СТРАТЕГИИ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТЕКСТИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ.....	134
Турсунов Бобир Ортикмирзаевич	
KIMYO SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	141
Tursunxo’jayev Sardor Jamoliddin o’g’li	
MAMLAKAT QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARI MOLIYAVIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILI.....	147
Umarova Nargiza Xoldarovna	
YENGIL SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	154
Sadriddinova Nigora	
RAQAMLI MOLIYAVIY INKLYUZIYA VOSITALARI ORQALI TUMANLAR O’RTASIDAGI IJTIMOIIY FARQNI KAMAYTIRISH MODELI.....	162
Xakimov Ziyodulla Ahmadovich, Tursunov Bobir Ortikmirzayevich, Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o’g’li	
O’ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O’RNI	170
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o’g’li	
YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH: O’ZBEKISTON BOJXONA ORGANLARI TAJRIBASI	176
Makkamov Z.X., Soatov S.S.	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI XALQARO SAVDODA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASH MUAMMOLARI VA ULARNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARI	182
Muxtorov Boburmizro Bahodir o’g’li	
RAQAMLI TO’LOV TIZIMLARI VA ELEKTRON HISOB-KITOBLARNING YASHIRIN IQTISODIYOT ULUSHINI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI.....	188
Norsafarov Bunyodshoh Muhiddinzoda	
PROSPECTIVE INDICATORS FOR MANAGING THE LEGALIZATION OF THE INFORMAL SECTOR AND INFORMAL EMPLOYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	192
Qoraboyev Nuriddin Pardaboy o’g’li	
YASHIRIN IQTISODIYOT KO’LAMINI QISQARTIRISHDA TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO’RSATILAYOTGAN BANK XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING RAQAMLI YO’NALISHLARI... 196	
To’patillayeva Gulnoza Sirojiddin qizi	
BIG DATA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA SOLIQ RISKLARINI ANIQLASH VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH IMKONIYATLARI.....	201
Yakubova Nargiza Tursunbayevna, Maxmudov Jasurbek Ulug’bek o’g’li	

SOLIQLAR YOKI BOSHQA MAJBURIY TO'LOVLARNI TO'LASHDAN BO'YIN TOVLASH JINOYATI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI.....	208
Axmedov Zafar Bozorboyevich	
DAVLATLARNING IQTISODIY JINOYATCHILIKKA QARSHI KURASHDAGI XALQARO HAMKORLIGI: XALQARO TASHKILOTLAR, FATF STANDARTLARI VA AMALIY MEXANIZMLAR.....	213
Tashmuxeimovda Yayra Atxamovna	
IQTISODIY JINOYATLARNI ANIQLASH VA ULARGA QARSHI KURASHISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYALARNING O'RNI.....	221
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, Tursunov Bobir Ortqimrizeyevich, Tashmuxeimovda Yayra Atxamovna	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	226
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA DAVLAT INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINING ROLI.....	232
Kurbanbekova Mohichehra Turobjonovna, Azlarova Aziza Axrorovna	
MOLIVAVIY SAVODXONLIK TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI.....	238
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi, Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY ILMIY YONDASHUVLAR TAHLILI.....	244
Kurbanbekova Mohichehra Turobjonovna, Muzaffarova Dilbar Mamalatif qizi	
MAHALLIY OLIMLAR TADQIQOTLARIDA MOLIVAVIY SAVODXONLIK VA BANK XIZMATLARI MASALALARI.....	251
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi	
BANK PLASTIK KARTALARI VA SHAXSIY HISOB RAQAMLARINI NAZORAT QILISH TIZIMINING NAZARIY ASOSLARI.....	258
Azlarova Aziza Axrorovna, Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
AUTENTIFIKATSIYA SXEMALARINI TAHLIL QILISH VA ULARNING AFZALLIKLARI HAMDA KAMCHILIKLARI.....	265
Ahmedova Nilufar Shukratovna, Kurbanbekova Mohichehra Turobjonovna	
PLASTIK KARTALAR XAVFSIZLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI MAVJUD KIBERXAVFSIZLIK TAHDIDLARI TAHLILI.....	272
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi	
ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLARDA PLASTIK KARTALAR VA RAQAMLI TO'LOVLAR XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TAJRIBALARI: FINTECH PLATFORMALARINING QIYOSIY TAHLILI VA MYCARD MOBIL ILOVASINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA TAVSIYALAR.....	278
Kurbanbekova Mohichehra Turobjonovna, Mashrapova Sabina Turobjonovna	
AHOLI MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA IJTIMOIIY TARMOQLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA INDIKATORLARI.....	285
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI.....	292
Eshpulatova Muazzam Barnoyevna	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	298
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	305
Назарова Гулчебра Нурмухамбетовна	
MOLIVAVIY INKLIZIYADA KIBERXAVFSIZLIKNING O'RNI VA UNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: BANK MOBIL ILOVALARI MISOLIDA.....	313
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
MOLIVAVIY XIZMATLARDAN FOYDALANISHDA SOLIQ SAVODXONLIGINING O'RNI.....	318
Irgashev Anvar Farxodovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALTERNATIV KREDIT SKORING TIZIMLARINING AHAMIYATI.....	322
Lazizbek Ravshanov Baxtiyor o'g'li	

THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS.....	325
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli	
O‘ZBEKISTON KORXONALARIDA BIZNES JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH AMALIYOTINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	328
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi	
THE ROLE OF RITUALS IN ATTRACTING TOURISTS.....	331
Freshta Qayoumi	
O‘ZBEKISTONDA REKREATIONS TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O‘ZIGA XOS JIHATLARI.....	333
Po‘latova Mavluda Sanjar qizi	
O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLAR KESIMIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	336
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARIDAN O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI AMALIYOTIDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI VA RIVOJLANISH MUAMMOLARI.....	340
Valijonov X.A.	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDAGI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGI MASALALARI	344
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich	
KIMYO SANOATI KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNI OSHIRISHNING MAKRO DARAJADAGI TAHLILI.....	347
Suyarov Shahzod Salim o‘g‘li	
INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA’SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	350
To‘rayev Jasurali To‘rayevich	

INVESTITSIYON MUHITNI SAMARALI BOSHQARISHDA INNOVATSION OMIL TA’SIRCHANLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI

To'rayev Jasurali To'rayevich
Qarshi davlat texnika universiteti,
“Oliy matematika” kafedrası o'qituvchisi
ORCID: 0009-0005-3856-3970

Annotatsiya. Mazkur maqolada investitsion muhitni samarali boshqarishda innovatsion omilning ta'sirchanligini oshirish imkoniyatlari o'rganilgan. Tadqiqotda innovatsion rivojlanishning investitsion jarayonlarga ta'siri, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, raqamli iqtisodiyot sharoitida investitsion faoliyatni takomillashtirish hamda innovatsion infratuzilmaning roli alohida tahlil qilingan. Shuningdek, investitsion muhitni yaxshilashda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari, startap ekotizimini rivojlantirish va ilmiy-tadqiqot faoliyatini rag'batlantirish yo'nalishlari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari asosida innovatsion omil orqali investitsion muhit samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: investitsion muhit, innovatsiya, raqamli iqtisodiyot, investitsiya, startap, texnologiya, innovatsion infratuzilma, iqtisodiy samaradorlik, davlat qo'llab-quvvatlovi.

Abstract. This article explores the possibilities of enhancing the effectiveness of the innovation factor in investment environment management. Particular attention is paid to the impact of innovative development on investment processes, the implementation of modern technologies, the improvement of investment activities in the context of the digital economy, and the role of innovative infrastructure. The study also examines government support mechanisms, the development of the startup ecosystem, and the promotion of research and development activities. Based on the findings, scientific and practical recommendations have been developed to improve the efficiency of the investment environment through the effective utilization of innovation factors.

Keywords: investment environment, innovation, digital economy, investment, startup, technology, innovative infrastructure, economic efficiency, government support.

Аннотация. В данной статье исследуются возможности повышения эффективности инновационного фактора в управлении инвестиционной средой. Особое внимание уделено влиянию инновационного развития на инвестиционные процессы, внедрению современных технологий, совершенствованию инвестиционной деятельности в условиях цифровой экономики, а также роли инновационной инфраструктуры. Кроме того, рассмотрены механизмы государственной поддержки, развитие стартап-экосистемы и стимулирование научно-исследовательской деятельности. По результатам исследования разработаны научно-практические рекомендации, направленные на повышение эффективности инвестиционной среды посредством инновационного фактора.

Ключевые слова: инвестиционная среда, инновации, цифровая экономика, инвестиции, стартап, технологии, инновационная инфраструктура, экономическая эффективность, государственная поддержка.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri sifatida investitsiyalar va innovatsion faoliyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tobora kuchayib bormoqda. Investitsion muhitning samarali boshqarilishi mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlash, ishlab chiqarish salohiyatini kengaytirish hamda yangi texnologiyalarni joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, innovatsion omil investitsion jarayonlar sifatini oshiruvchi va ularning samaradorligini belgilovchi asosiy vositalardan biri hisoblanadi.

Innovatsion rivojlanish investitsion muhitga bevosita ta'sir ko'rsatib, iqtisodiyotda yuqori qo'shilgan qiymat yaratish, raqobatbardoshlikni oshirish va yangi bozorlarni shakllantirish imkonini beradi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish, startup ekotizimini rivojlantirish hamda ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlarini qo'llab-quvvatlash investitsion faollikni kuchaytirishda muhim o'rin tutadi.

Shu bilan birga, amaliyotda investitsion muhitni boshqarishda innovatsion omildan foydalanish darajasini yanada oshirish, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish hamda ilm-fan va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirish zarurati mavjud. Bu esa innovatsion omil ta'sirchanligini oshirishga qaratilgan yangi yondashuvlarni ishlab chiqishni talab etadi.

Bugungi kunda global iqtisodiyotda innovatsiyalar va texnologik yangiliklar investitsion jarayonlar samaradorligini belgilovchi muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Investitsiyalarni samarali boshqarish, o'z navbatida, iqtisodiy o'sish, raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror rivojlanishni ta'minlashning muhim vositasi hisoblanadi. Shu bilan birga, innovatsion omil investitsiyalarning iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligini oshirishda markaziy rol o'ynaydi, chunki u resurslarni samarali yo'naltirish, yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish va ilmiy-tadqiqot ishlarini rivojlantirish imkonini beradi.

Investitsion muhitni samarali boshqarishda innovatsion omil ta'sirchanligini oshirish bugungi kunda iqtisodiy rivojlanishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki investitsion muhitning jozibadorligi va barqarorligi ko'p jihatdan innovatsion faoliyat darajasi, yangi texnologiyalarning joriy etilishi hamda boshqaruv tizimining zamonaviylashuviga bog'liq.

Innovatsion omil investitsion jarayonlarga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatadi. Bevosita ta'sir sifatida ishlab chiqarish jarayonlariga yangi texnologiyalarni joriy etish, mehnat unumdorligini oshirish va mahsulot tannaxini kamaytirishni ko'rsatish mumkin. Bu esa investorlar uchun yuqori daromad olish imkoniyatini yaratadi va investitsion jozibadorlikni oshiradi. Bilvosita ta'sir esa iqtisodiy tizimda innovatsion muhitning shakllanishi, startaplarni va kichik innovatsion korxonalarining rivojlanishi hamda ilmiy-tadqiqot faoliyatining kengayishi orqali namoyon bo'ladi.

Innovatsion omil ta'sirchanligini oshirishda, birinchi navbatda, raqamli iqtisodiyot infratuzilmasini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega. Raqamlashtirish investitsion jarayonlarni shaffof va tezkor amalga oshirish imkonini beradi, bu esa investorlarning ishonchini oshiradi. Shu bilan birga, davlat tomonidan innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash, soliq imtiyozlari berish va grant dasturlarini kengaytirish ham muhim vosita hisoblanadi.

Bundan tashqari, ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlanmalarini rivojlantirish innovatsion salohiyatni oshirishga xizmat qiladi. Universitetlar, ilmiy markazlar va ishlab chiqarish korxonalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish orqali yangi texnologiyalarni amaliyotga joriy etish tezlashadi. Bu esa investitsion muhitni yanada barqaror va raqobatbardosh qiladi.

Shuningdek, inson kapitalini rivojlantirish ham innovatsion omil samaradorligini oshirishda muhim o'rin tutadi. Malakali kadrlar, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega mutaxassislar innovatsion g'oyalarni amaliyotga tatbiq etishda asosiy harakatlantiruvchi kuch hisoblanadi.

Innovatsion omilning ta'sirchanligini oshirish bugungi kunda nafaqat korxona va sanoat darajasida, balki hududiy va milliy iqtisodiyot miqyosida ham muhim ahamiyatga ega. Innovatsion yondashuvlarni investitsion strategiyaga integratsiya qilish orqali kapitalning samarali taqsimlanishi, risklarning kamayishi va loyihalarning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini ta'minlash mumkin. Shu bilan birga, innovatsion investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash davlatning iqtisodiy siyosati, soliq va moliyaviy mexanizmlar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, ular orqali yangi texnologiyalarni joriy etish, ilmiy-tadqiqot va innovatsion loyihalarni rag'batlantirish mumkin bo'ladi [1].

Shuni ta'kidlash lozimki, innovatsion omilni samarali boshqarish va uning investitsion jarayonlarga ta'sirchanligini oshirish masalalari bugungi kunda iqtisodiy ilm-fan va amaliyotning dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu sababli ushbu maqolada investitsiyalarni boshqarishda innovatsion omilning ahamiyati, uning samaradorlikka ta'siri va ta'sirchanligini oshirishning amaliy imkoniyatlari ilmiy asosda o'rganiladi [2].

Investitsiyalarni samarali boshqarishda innovatsion omil ta'sirchanligini oshirishning bir qator yo'nalishlari mavjud. Ular quyidagilardan iborat:

- innovatsion texnologiyalarni joriy etish — yangi ishlab chiqarish uskunalari, avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish;
- ilmiy-tadqiqot va tajriba-ishlab chiqarish faoliyatini rivojlantirish — investitsion loyihalarni innovatsion ilmiy tadqiqotlar bilan integratsiya qilish, yangi mahsulot va xizmatlar yaratish;
- startaplarni va texnoparklarni qo'llab-quvvatlash — innovatsion loyihalarni moliyaviy va institutsional mexanizmlar orqali rag'batlantirish, yangi biznes g'oyalarini tijoratlashtirish imkoniyatini yaratish;
- investitsion loyihalarni diversifikatsiya qilish — risklarni kamaytirish va barqaror rentabellikni ta'minlash uchun innovatsion loyihalarni turli tarmoqlar va hududlarga yo'naltirish;
- moliyaviy mexanizmlar va imtiyozlarni joriy etish — soliq imtiyozlari, subsidiyalar va grantlar orqali innovatsion loyihalarga investitsiyalarni rag'batlantirish;

- kadrlar salohiyatini oshirish — innovatsion yondashuvlarni samarali amalga oshirish uchun yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash va mavjud ishchi kuchining malakasini oshirish;
- monitoring va baholash tizimini kuchaytirish — innovatsion investitsiyalarning samaradorligi va iqtisodiy natijadorligini aniq o'lchash, natijalarni real vaqt rejimida baholash;
- hamkorlik va strategik alyanslar yaratish — xorijiy va mahalliy innovatsion kompaniyalar bilan hamkorlik qilish orqali ilg'or texnologiyalar va tajribalarni jalb etish;
- raqamli transformatsiyani amalga oshirish — big data, sun'iy intellekt va blockchain texnologiyalari yordamida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirish;
- barqaror rivojlanishga yo'naltirilgan innovatsiyalarni rivojlantirish — atrof-muhitni muhofaza qilish, energiyani tejash va resurslardan samarali foydalanish orqali investitsiyalarning ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirini kuchaytirish.

Investitsiyalarni samarali boshqarishda innovatsion omilning ta'sirchanligini oshirish iqtisodiy rivojlanish va raqobatbardoshlikni kuchaytirishning muhim omili hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish, startaplar va texnoparklarni qo'llab-quvvatlash, moliyaviy rag'batlar yaratish hamda kadrlar salohiyatini oshirish orqali investitsiyalarning samaradorligini sezilarli darajada oshirish mumkin.

Shuningdek, monitoring va baholash tizimlarini takomillashtirish, raqamli transformatsiyani amalga oshirish hamda barqaror rivojlanishga yo'naltirilgan innovatsiyalarni rivojlantirish investitsion loyihalarning risklarini kamaytiradi va ularning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini ta'minlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Innovatsion omilni samarali boshqarish va uning ta'sirchanligini oshirish investitsion jarayonlar sifatini yaxshilash, hududiy hamda milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishini ta'minlash, shuningdek, raqobatbardoshlikni kuchaytirish imkonini beradi. Shu sababli innovatsion yondashuvlarni investitsiya strategiyasiga integratsiya qilish davlat va korxona darajasida dolzarb vazifa hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Ashurov, M.S. O'zbekistonda innovatsion faoliyat holati va uni rivojlantirish omillarini baholash // Qo'qon Universiteti Xabarnomasi. – 2023. – Vol. 8. – URL: https://herald.kokanduni.uz/index.php/public_html/issue/view/17
2. Raxmatullin, F.A. Investitsion jozibadorlik nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent: Fan, 2021. – 256 b.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. Rasmiy statistika ma'lumotlari. – URL: <https://stat.uz>
4. Schumpeter, J.A. The Theory of Economic Development. – New Brunswick: Transaction Publishers, 2012. – 255 p.
5. OECD. Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. – Paris: OECD Publishing, 2018. – 258 p.
6. World Bank. World Development Report 2024: Digitalization and Development. – Washington, DC: World Bank, 2024.
7. UNCTAD. World Investment Report 2024: Investment Facilitation and Sustainable Development. – Geneva: United Nations Conference on Trade and Development, 2024.

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

